

МІЛІТІПСЕВДОНИМИ ЯК ОСОБЛИВИЙ ВИД АНТРОПОНІМІВ У ВІТЧИЗНЯНИХ ЛІНГВІСТИЧНИХ СТУДІЯХ

Стисло окреслено теоретичні здобутки вітчизняної ономастики в контексті студіювання українськомовного мілітінсевдонімікону: ідеться про базові ознаки, різновиди та функційні аспекти бойових позивних як специфічного типу онімної лексики. На матеріалі вибраних ілюстративних зразків проаналізовано загальні особливості мотиваційної бази та очевидні тенденції щодо актуалізації способів творення мілітінсевдонімів у сучасному українському комунікативному просторі. Увагу сфокусовано на своєрідності вербалізації репрезентантів категорії неймовірності. За результатами дослідження сформульовано перспективні завдання для подальшого студіювання зазначеного лексичного прошарку.

Ключові слова: онім, псевдонім, мілітінсевдонім, категорія неймовірності, мотиваційна база, спосіб творення.

Kalinichenko V. Military Pseudonyms as a Special Type of Anthroponyms in Domestic Linguistic Studies. *The paper presents a general description of military pseudonyms as examples of verbalization of the category of linguistic-philosophical improbability in the Ukrainian language, as well as aspects of their typology and functioning. Nowadays studying such onymic vocabulary as military pseudonyms is considered especially relevant in domestic linguistics, primarily due to the hostilities in the eastern territories of Ukraine within the 2014–2021 period and in particular Ukraine–Russia war that began on February 24, 2022. When carrying out this study the method of theoretical generalization of empirical material, the analytical-descriptive method, and individual elements representing the method of word-forming analysis were used.*

The piece of research under consideration covers the issues related to the status of the term “military pseudonym” and its correlation with other synonymous onomastics concepts (namely “pseudo”, “military call sign”, “pseudonym”, “call sign”). It is stated that the terminological apparatus of onomastics, in particular with regard to pseudonymous nomination, is still in the state of development, expanding and specifying the status parameters being in need for clarification. Based on the study results, the major features of military pseudonyms, their types by origin, the main motivational base peculiarities of such a vocabulary layer, as well as word-forming tendencies of producing fictitious proper names of Ukrainian fighters within morphological and non-morphological production ways have been distinguished. As a perspective for further study, the paper offers to analyze the word-forming, lexical-semantic, functional-stylistic features of Ukrainian military pseudonyms with

military call signs nominations based on the language and speech material of English, Russian and other communicative cultures to be involved. Further investigations may be carried out in both monolingual and comparative aspects focusing on the verbal realization of “improbability” – “probability” categories as well as the binary opposition of “truth” – “untruth” concepts.

Key words: *anthroponym, pseudonym, military pseudonym, improbability category, motivational base, word formation.*

«Хотiлося б, щоб сучаснi позивнi викликали усмiшку, як i давнi жартiвливи козацькi прiзвиська, що дiйшли до нас у формi прiзвищ нащадкiв, однак поки це неможливо, бо вiйна триває далi, а позивнi використовують для справжнiх бойових дiй. За багатьма з них криється чиесь обiрване життя»

(Л. Белей. Українськi позивнi –
вiд Байди до Батi)

Вступ

У низцi сучасних наукових розвiдок, присвячених студiюванню лiнгоетнокультурних, лiнгокогнiтивних i соцiолiнгвiстичних особливостей українського антропонiмiкону, увага дослiдникiв усе частiше фокусується на такому рiзновидi псевдонiмних одиниць, як *мiлітiпсевдонiми*, що слугують для номiнацiї бойових позивних українських вiйськових. Цей тип антропонiмної лексики вважають сьогоднi знаковою прикметою української мови пост’євромайданiвського перiоду, а актуальнiсть його вивчення, без сумнiву, пов’язана головню з воєнними дiями на схiдних територiях України в перiод з 2014 до 2021 рр. включно, а також розпочатою 24 лютого 2022 року російсько-українською вiйною. У контекстi впливу на формування та подальше функцiювання українського антропонiмiкону релiгijno-культурних, економiчних, полiтичних, демографiчних, законодавчих та iнших соцiальних чинникiв саме *вiйськовi псевдонiми* вiдзначаються найбільшою автономнiстю щодо взаємодiї з екстралiнгвальним середовищем (Белей, 2019: 212).

Мета цiєї наукової розвiдки – репрезентацiя загальної характеристики мiлітiпсевдонiмiв як прикладiв вербалiзацiї лiнгофiлософської категорiї *неймовiрностi* в українській мовi, а також розгляд

аспектів їх типологізації та функціонування. Для досягнення поставленої мети необхідно розв'язати такі завдання: 1) розглянути питання термінологійного розмежування *мілітіпсевдоніма* та інших синонімічних до нього номінацій; 2) визначити базові ознаки *мілітіпсевдоніма*; 3) схарактеризувати основні типи *мілітіпсевдонімів*; 4) описати загальні аспекти мотиваційної бази українських *мілітіпсевдонімів*; 5) проаналізувати актуальні тенденції словотворення українських *мілітіпсевдонімів*.

Проблематика сучасного українського *мілітіпсевдонімікону* широка та поліаспектна, зокрема це номінативна, лексико-семантична, функційно-стилістична, структурно-словотвірна площини об'єктивації вигаданих власних назв військових та бійців. Питання словозміни та орфографії подібних номінацій, як видається, ґрунтовно студіюються в працях Л. Белея (2020), О. Белея (2019), С. Ковтюх (2020; 2021), Ю. Копитька (2014–2021), Л. Кравченко (2015; 2016), В. Німчука (2002), К. Олар (2022), Т. Осіпової (2019), Н. Павликівської (2012), С. Петрової (2017), Л. Підкуймухи (2016), М. Торчинського (2010), Н. Шульської (2017), Р. Яцківа (2014) та інших вітчизняних і зарубіжних мовознавців. Наголосімо, що значущими та актуальними в контексті аналізу концептуальних рис *псевдонімів* загалом та *мілітіпсевдонімів* зокрема є наукові розвідки Т. Космеда (Космеда, 2000; Космеда, 2021), виконані на мовному та мовленнєвому матеріалі окремих етносоціумів у межах *ментіології* (*лінгвістики брехні*) як окремого розділу мовознавства та її підрозділів, зокрема *орнаментальної ментіології*, на рівні якої студіюється система образних засобів лінгвалізації власне *категорії неймовірності* як одного з елементів бінарної опозиції *імовірність – неймовірність* у процесі моделювання дискурсу неправди, брехні.

Методи дослідження

Основними методами, використаними в розвідці, є насамперед *метод теоретичного узагальнення емпіричного матеріалу* (для резюмування здобутків вітчизняних учених у межах дискутованої проблематики), *аналітично-описовий метод* (для характеристизації мотиваційної бази вигаданих власних назв бійців), а також окремі елементи *методу словотвірного аналізу* (для ілюстрування загальних словотвірних аспектів продукування українськомовних *мілітіпсевдонімів*).

Виклад основного матеріалу

Питання термінологійного розмежування таких номінацій, як *мілітіпсевдонім*, *бойовий позивний*, *псевдо* й *псевдонім*, у сучасному мовознавстві повною мірою не конкретизовані: зазначені поняття і ототожнюють, і диференціюють, що задекларовано в значній частині лінгвістичних студій, присвячених описові та аналізу такого типу вигаданих власних назв. Немає і чітких указівок на умови їх використання у військовому та суспільно-політичному типах дискурсу. Власне термін *мілітіпсевдонім*, що є базовим у межах цієї наукової студії, належить М. Торчинському (походить від лат. *militia* – *військо* + *псевдонім*). Це, зрозуміло, «різновид псевдонімів», вигадана особова назва «військового діяча (найбільш часто – підпільна кличка розвідника)» (Торчинський, 2010: 60).

У реаліях сьогодення українські військові вживають терміни *позивний*, *псевдо*, *військове прізвисько*, *мілітіпсевдонім* як синонімі, називаючи з їх допомогою власне псевдоніми військовослужбовця Збройних сил України: спільне призначення поданих понять – приховування справжнього імені носія. Н. Павликівська, до прикладу, надає перевагу терміну *псевдонім*, хоча часто використовує і номінації *псевдо* та *позивний*, акцентуючи, що в більшості дотичних до цієї тематики досліджень вигадані власні назви військових та бійців періоду ХХ століття співвідносять із *псевдонімами*, а ХХІ століття – саме як *позивні (мілітіпсевдоніми)* (Див.: Павликівська, 2012). Уточнімо, що мілітіпсевдоніми найбільш часто використовують і для створення позивних волонтерів та медичних працівників, залучених до бойових дій, а також власне військових для розпізнавання носія під час комунікування по рації, теле- або радіоефіру з метою засекречування справжнього імені з міркувань збереження безпеки. Безумовно, синонімі поняття *мілітіпсевдонім*, *псевдо* та *бойовий позивний* є значно вужчими в семантико–сисловому аспекті, якщо їх порівнювати з поняттям власне *псевдоніма*, адже попри те, що кожен бойовий позивний є псевдонімом, не кожний псевдонім уважають позивним.

Послугуючись терміном М. Торчинського *мілітіпсевдонім*, С. Ковтюх усе ж зважає на доцільність використання терміна *псевдо*, здатного актуалізуватися як моно- й полікомпонентна номінативна одиниця, що яскраво ілюструє тяглість української військово-патріотичної традиції: цей термін автентичний і не об'єктивований

у російському військово-політичному середовищі (Див. про це: Ковтюх, 2021). *Псевдо* може бути релевантним для вигаданих власних назв і бійців добровольчих батальйонів, й інших військових підрозділів та формувань різних рівнів. С. Ковтюх наголошує, що *мілітіпсевдонім* – це термінологічна одиниця, яку слід інтерпретувати як гіперонім щодо гіпонімів *псевдо*, *позивний*, *псевдонім-позивний* тощо (Ковтюх, 2020: 156–157). Простежуємо закономірну розбудову ономастичної термінології. Міркуючи про тенденції правопису українських мілітіпсевдонімів, дотичних до різних часових періодів, С. Ковтюх пропонує писати всі подібні власні номінації українських героїв визвольних змагань 1917–1922 рр., 1938–1950 рр., періоду АТО (з початку 2014 р.), а також сьогочасної російсько-української війни з великої літери та без лапок (Див.: Ковтюх, 2020), що цілком слушно.

Найбільш вираженими ознаками мілітіпсевдонімів, як видається, можна вважати такі: 1) образність (або її відсутність); 2) системність; 3) номінативність; 4) законодавча нерегламентованість власної (неофіційної) назви на позначення військових або членів напіввійськових структур; 5) реалізація вторинної номінації; 6) можливість для носія самостійного обрання відповідної номінації; 7) наявність *абсолютної* (прозорої) чи *часткової мотивованості* або її *відсутність* (вибір *рандомної* номінації); 8) реалізація функції *маскування* та *засекречування* реальної інформації про носія; 9) можливість обирати той самий мілітіпсевдонім (актуалізація омонімії) для різних носіїв; 10) обізнаність із бойовим позивним під час безпосереднього його використання обмеженого кола причетних (Див.: Ковтюх, 2020; Ковтюх, 2021; Кравченко, 2015; Кравченко, 2016; Олар, 2022а; Олар, 2022b).

Щодо такої базової ознаки мілітіпсевдоніма, як функція *маскування* та *засекречування* реальної інформації про носія, то останнім часом, як зауважує О. Белей, вона на прикладі окремих персоналії набуває суттєвих модифікацій, адже в деяких випадках бойовий позивний замість втаємничення особи, навпаки, популяризує її ще більш очевидно та виразно (Белей, 2019: 221). Названий мовознавець згадує українського активіста періоду проведення АТО (анти-терористичної операції), засновника батальйону “Донбас” *Семена Семенченка* (справжнє ім’я *Костянтин Грішин*), який, ставши народним депутатом України (VIII скликання Верховної Ради), офіційно

легалізував свій мілітіпсевдонім, змінивши в паспорті прізвище, відповідно, на *Семенченко*.

За критерієм походження прийнято виокремлювати (1) *оперативні*, (2) *посадові*, (3) *позиційні*, (4) *гетеронімні* мілітіпсевдоніми, і якщо для перших трьох типів характерне статутне використання, адже, як правило, їх продукує саме командування, то номінації четвертого різновиду – *гетеронімні* – створюються і самими носіями, і їхніми однополчанами з метою забезпечення спілкування в умовах воєнних дій, тобто в цивільному житті конкретна особа має справжнє ім'я, а під час війни використовує гетеронім (Белей, 2020; Ковтюх, 2020; Ковтюх, 2021). *Оперативні* бойові позивні, зокрема, створюються під конкретну операцію, у подальшому (після її проведення) вони можуть модифікуватися. *Посадові* мілітіпсевдоніми закріплюються, зрозуміло, залежно від посади й залишають свою номінативну форму, хоч їх носії і можуть залишити відповідну посаду. Щодо *позиційних* бойових позивних, то вони продукуються переважно з огляду на номінацію окремої позиції, спостережного пункту тощо.

Т. Осіпова акцентує, що «військова псевдонімія має давню традицію: козацькі прізвища, як відомо, надавалися стихійно, на основі особливої ознаки або обставини, пов'язаних з певною особою, і не тільки фокусували відповідні випадки в житті козака, але й мотивували його комунікативну поведінку, визначали вдачу» (Осіпова, 2019: 132). Зауважмо, що на матеріалі найбільш використовуваних авторських картотек з реєстром сучасних бойових позивних, укладених Л. Белеєм (Див.: Белей, 2020), Л. Кравченко (Див.: Кравченко, 2015; Кравченко, 2016) і Ю. Копитьком (Див.: Копитько, 2014-2021), у процесі дослідження мотиваційних аспектів мілітіпсевдонімів як типових мотиваційних баз для українських бойових псевдо можуть виступати головно номінації (1) топографічних об'єктів (*Детройт, Техас, Крим, Полтава, Кабул, Кавказ, Лемберг, Дніпр, Одеса, Тюмень, Даллас* та ін.); (2) соматизмів (*Зуб, Локоть, Череп, Нос, Борода* та ін.); (3) зброї та її частин (*Динаміт, Танк, Стріла, Граната* та ін.); (4) тварин, птахів, комах, риб (*Тигр, Вовк, Кабан, Риба, Грізлі, Змей, Акула, Лев, Білка, Барс, Краб, Кот, Крот, Медвідь / Медведь, Скорпіон, Беркут, Ворон, Орел, Соловій, Сокіл, Снегір, Сова* та ін.); (5) кольорів (*Чорний, Блек, Зелений, Сірий, Білий, Рижий* та ін.); (6) етнічної належності (*Румун, Киргиз, Гуцул, Якут, Циган, Чечен, Японець, Хохол, Швед, Німець,*

Литовець, Італієць / Італьянець, Іспанець та ін.); (7) світлових і звукових явищ природи (Бриз, Буря-27, Вітер, Дим, Жара, Сніжок, Тінь, Тайфун, Циклон та ін.) тощо.

Це конкретні та абстрактні поняття, з-поміж яких яскраво диференціюються субстантивовані прикметники на позначення (1) специфіки характеру, звичок носія (*Смешной, Дерзкий, Шустрий, Невменяемый, Добрий, Хитрий, Хмурий, Угрюмый та ін.); номінації різних частин мови для вербальної маніфестації (2) зовнішнього вигляду людини, характерних ознак, кольору шкіри, волосся, зросту, постави, наявності татувань на тілі (Розписний, Мальований, Смайлик, Чуб, Ірокез, Сніжок, Товстий та ін.); при цьому об'єктивуються й номінації (3) культурних і суспільних реалій іноземних соціумів (Ніндзя, Ковбой, Якудза, Растішка, Мальборо та ін.); (4) вітчизняних та зарубіжних діячів культури (Шакіра, Гудіні, Пікассо, Моцарт, Армані), зокрема й літератури (Франко), кінематографії (Спілберг); (5) імена героїв літературних творів, кіно- та мультиплікаційних фільмів (Аватар, Афоня, Арамис, Бабай, Барні, Банні, Бенч, Бетмен, Балу, Вінні-Пух, Ватсон, Відьмак, Дейл, Джедай, Джин, Геркулес, Гектор, Годзилла, Еней, Зевс, Злостний гном, Жасмін, Каспер, Каццей, Колобок, Колдун, Манкі, Мауглі, Гектор, Лунтік, Леший, Людоїд, Маус, Міф, Мойсей, Немо, Нельс, Портос, Ромео, Сірко, Скрудж, Хотабич, Чапаєв, Шрек, Термінатор, Чип, Юста, Фокс та ін.) тощо. Остання група мілітіпсевдонімів є однією з найбільш ємних і яскраво репрезентованих у згадуваних картотеках бойових позивних, зазначені зразки фіксуються за персоналією конкретного носія на рівні асоціативної подібності в поведінці, зовнішньому вигляді, рисах характеру фантазійного героя. Символізм, що виникає внаслідок перехресчування реального та вигаданого чи ілюзорного при вивченні специфіки колективного несвідомого українськомовної спільноти, тісно пов'язаний з особливостями формування архетипу українця та становить беззаперечну актуальність для провадження мовознавчих досліджень у межах концепції лінгвістики брехні в процесі студіювання мовної об'єктивації НЕПРАВДИ як одного зі складників концептосфери українського комунікативного соціуму.*

Здійснюючи узагальнення результатів, одержаних унаслідок дослідження українських мілітіпсевдонімних одиниць, учені (серед них К. Олар, С. Петрова, Л. Підкуймуха та ін.) зазначають, що під час

продукування мілітіпсевдонімів використовують морфологічні типи словотвору (переважно словоскладання /*Шао-Лінь*/), актуалізується редуплікація основ (*Толя-Толя*), а також синтаксичний (*Морський Чорт*), лексико-синтаксичний (*Нежурись*) способи, абрєвіація (*Болік /Болеса Домінік/*), зокрема й словесно-цифровий (*Дамба-22*), і неморфологічні типи способів словотвору (антропонімізація /*Апельсин, Мажор, Терапевт*/, проста семантична онімізація /*Череп, Людоїд, Шаман*/, метафорична семантична онімізація /*Панда, Орел, Беркут, Сова*/ та ін.). Доволі продуктивним способом творення вигаданих власних назв бійців є безафіксний спосіб, а саме такі його підтипи, як афєреза, синкопа, апокопа: *Цинк (Цинкуш), Клим (Климюк), Орех (Оріхівський), Крава (Кравченко), Сава (Савченко), Кузя (Кузнєцов), Проха (Прошкін), Ніжний (Ніженський), Кубик (від прізвища Якубик), Гаха (прізвище Гаюха)* та ін. (Див.: Олар, 2022а; Олар, 2022б).

Як бачимо, у цьому разі йдеться про вплив російської мови, вияв суржикових конструкцій. Безафіксний спосіб та абрєвіацію комуніканти часто використовують для творення мілітіпсевдонімів з метою більшої зручності вимови (спрощення процесу артикуляції). Попри високу продуктивність синтаксичного способу творення номінацій в українській ономастиці загалом, при формуванні мілітіпсевдонімів він є порівняно нечастотним у зв'язку з незручністю вжитку в мовленні номінацій-словосполучень (заперечується закон економії мовних засобів). Як видно з наведених прикладів, українські бійці демонструють лінгвокреативність у процесі творення мілітіпсевдонімів; цей лексичний прошарок систематично й динамічно модифікується та розвивається: він відкритий для подальших поліаспектних мовознавчих досліджень.

Висновки

Отже, у межах цієї наукової розвідки розглянуто статус терміна *мілітіпсевдонім* та його співвіднесеність з іншими синонімічними поняттями ономастики (*псевдо, військовий псевдонім, псевдонім, бойовий позивний*); встановлено, що термінологійний апарат ономастики, зокрема що стосується псевдономінації, сьогодні ще перебуває в стані розвитку, розширення та конкретизації статусних параметрів, розмежування системи термінономінацій не є чітким і потребує подальшого уточнення.

За підсумками дослідження виокремлено базові ознаки мілітіпсевдонімів, їх типи за критерієм походження, схарактеризовано основні особливості мотиваційної бази такого шару лексики, а також словотвірні тенденції продукування вигаданих власних назв українських бійців у межах морфологічного та неморфологічного способів їх продукування.

Аналізований пласт ономастичної лексики – відкрита система, що сьогодні активно поповнюється і розширюється, а це потребує постійної дослідницької уваги для опису актуальних тенденцій творення та поширення цих одиниць, актуалізації принципу націєнтризму. Перспективними є дослідження словотвірних, лексико-семантичних, функційно-стилістичних особливостей українськомовних мілітіпсевдонімів і в монологальному, і в зіставному аспектах із залученням номінацій бойових позивних на мовному та мовленнєвому матеріалі англійської, російської та інших комунікативних спільнот з фокусуванням уваги на специфіці вербалізації категорій *імовірності* – *неймовірності*, а також *правди* – *неправди* в семантико-смісловій площині вибраного реєстру мілітіпсевдонімів.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Белей, Л.** (2020). Українські позивні – від Байди до Баті. Узято з <https://uchoose.info/ukrayinski-pozyvni-vid-bajdy-do-bati/>.
2. **Белей, О.** (2019). Суспільно-зумовлені інновації в сучасному українському антропоніміконі періоду після Революції гідності. *ТЕКА КОМ. POL.-UKR. ZWIĄZ. KULT. KUL*, 211–224.
3. **Ковтюх, С.** (2020). Особливості відмінювання та правопису мілітіпсевдонімів у сучасній українській мові. *Наук. зап. Центральноукр. держ. пед. ун-ту імені В. Винниченка. Серія «Філологічні науки»*, 187, 155–161.
4. **Ковтюх, С.** (2021). Система чинників для визначення словозмінних парадигм міліті-псевдонімів у сучасній українській літературній мові. *Філологічний часопис*, 2 (18), 37–46.
5. **Копитько, Ю.** (2014–2021). *Книга пам'яті полеглих за Україну. Словник псевдонімів воїнів АТО*. Узято з <https://memorybook.org.ua/index.htm>.
6. **Космеда, Т.** (2000). *Аксіологічні аспекти прагмалінгвістики: формування і розвиток категорії оцінки*. Львів: ЛНУ ім. І. Франка.
7. **Космеда, Т. А.** (2021). Вербалізація категорії неймовірності: формування орнаментальної ментіології (на матеріалі співомовок С. Руданського). *Мовні і концептуальні картини світу*, 3 (70), 29–43.
8. **Кравченко, Л.** (2015). Лексична база позивних українських бійців – учасників озброєного конфлікту на сході України в 2014 р. *Тенденції розвитку української лексики та граматики*. (Ч. II). (с. 224–237). Варшава–Івано-Франківськ: Sowa Sp. z o.o.
9. **Кравченко, Л.** (2016). Мотиви номінації позивних українських бійців – учасників бойових дій російсько-українського конфлікту на сході України. *TeKaKom. Pol.-Ukr. Związ. Kult*, XI, 80–85.
10. **Німчук, В. В.** (2002). Про українську псевдонімію та криптонімію. *Українська мова*, 2, 30–58. Узято з <https://chl.kiev.ua/cgi-bin/sp/print/index>.

php?id=44001. 11. **Олар, К. В.** (2022a). Український міліті-псевдонімкон: словотвірний аспект. *International Scientific Journal Logos online. Philology*. Узято з <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.04.22.html>. 12. **Олар, К. В.** (2022b). Сучасні українські мілітіпсевдоніми: мотиваційний аспект (на матеріалі роману В. Шкляра «Чорне сонце»). *International Scientific Journal Logos online. Philology*. Узято з <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.04.12.html>. 13. **Осіпова, Т. Ф.** (2019). *Невербальна комунікація та своєрідність її омовлення в українському дискурсі: феномен вербалізації невербаліки*. Харків: Вид-во Іванченка І. С. 14. **Павликівська, Н. М.** (2012). Українські псевдоніми як об'єкт ономастичних досліджень. *Вісн. Запоріз. нац. ун-ту. Серія «Філологічні науки»*, 1, 339–342. 15. **Павлюк, В. А.** (2016). *Становлення неофіційного антропонімікону Вінниччини*. (Дис. ... канд. філол. наук). Вінниця: ВДПУ імені М. Коцюбинського. 16. **Петрова, С.** (2017). Позивні українських військовослужбовців – жінок, учасниць АТО / ООС: словотвірний аспект. Узято з <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/30534/1/74-78.pdf>. 17. **Підкуймуха, Л. М.** (2016). Позивні учасників антитерористичної операції на Донбасі: спроба аналізу. *Мова: класичне – модерне – постмодерне*, 2, 135–144. 18. **Торчинський, М. М.** (2010). Денотатно-номінативна структура псевдонімії як складник української ономастичної терміносистеми. *Українське мовознавство*, 40, 57–63. 19. **Шульська, Н.** (2017). Номінативна характеристика позивних імен бійців АТО, уживаних у мові ЗМІ. *Наук. зап. Терноп. нац. пед. ун-ту. Серія «Мовознавство»*, 1 (27), 342–347. 20. **Яцків, Р.** (2014). Псевдоніми учасників національно-визвольних змагань – позивні військовослужбовців Збройних сил України: семантичні паралелі. *Рідне слово в етнокультурному вимірі*, 99–106.

REFERENCES

1. **Belei, L.** (2020). Ukrainski pozyvni – vid Baidy do Bati [Ukrainian call signs – from «Baida» to «Batyа (Dad)»]. Retrieved from <https://uchoose.info/ukrayinski-pozyvni-vid-bajdy-do-bati/> [in Ukrainian]. 2. **Belei, O.** (2019). Suspilno-zumovleni innovatsii v suchasnomu ukrainskomu antroponimikoni periodu pislia Revoliutsii hidnosti [Socially conditioned innovations in the modern Ukrainian anthroponymicon of the period after the Revolution of Dignity]. *TEKA KOM. POL.-UKR. ZWIĄZ. KULT. KUL*, 211–224 [in Ukrainian]. 3. **Kovtiukh, S.** (2020). Osoblyvosti vidminiuvannia ta pravopysu militipsevdonimiv u suchasniі ukrainskii movi [Features of declension and spelling of militia pseudonyms in the modern Ukrainian language]. *Nauk. zap. Tsentralnoukr. derzh. ped. un-tu imeni V. Vynnychenka. Seriia «Filolohichni nauky» – Scientific notes of the V. Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University. Philological Sciences Series*, 187, 155–161 [in Ukrainian]. 4. **Kovtiukh, S.** (2021). Systema chynnykiv dlia vyznachennia slovozminnykh paradyhm militi-psevdonimiv u suchasniі ukrainskii literaturnii movi [System of factors for determining word-changing paradigms of militia-pseudonyms in modern Ukrainian literary language.]. *Filolohichniy chasopys – Philological Journal*, 2 (18), 37–46 [in Ukrainian]. 5. **Копытко, Ю.** (2014–2021). *Knyha pamiaty polehlykh za Ukrainu. Slovnyk psevdonimiv voiniv ATO [Book of Remembrance for the Fallen for Ukraine. Dictionary of pseudonyms of anti-terrorist operation soldiers]*. Retrieved from: <https://memorybook.org.ua/index.htm> [in Ukrainian]. 6. **Kosmeda, T.** (2000). *Aksiolohichni aspekty prahmalinhvistyky: formuvannia i rozvytok katehorii otsinky [Axiological aspects of pragmalinguistics: formation and development of the category of evaluation]*.

- Lviv: LNU im. I. Franka [in Ukrainian]. 7. **Kosmeda, T. A.** (2021). Verbalizatsiia katehoriï neimovirnosti: formuvannia ornamentalnoi mentiïlohii (na materiali spivomovok S. Rudanskoho) [Verbalization of the category of improbability: the formation of ornamental mentology (based on the colloquialisms of S. Rudanskyi)]. *Movni i kontseptualni kartyny svitu – Linguistic and conceptual pictures of the world*, 3 (70), 29–43 [in Ukrainian].
8. **Kravchenko, L.** (2015). Leksychna baza pozyvnykh ukrainskykh biitsiv – uchasnykiv ozbroienoho konfliktu na skhodi Ukrainy v 2014 r. [Lexical base of call signs of Ukrainian soldiers – participants of the armed conflict in eastern Ukraine in 2014]. *Tendentsii rozvytku ukrainskoi leksyky ta hramatyky – Trends in the development of Ukrainian vocabulary and grammar*. (Vol. II). (pp. 224–237). Varshava–Ivano-Frankivsk: Sowa Sp. z.o.o. [in Ukrainian].
9. **Kravchenko, L.** (2016). Motyvy nominatsii pozyvnykh ukrainskykh biitsiv – uchasnykiv boiovykh diïsiisko-ukrainskoho konfliktu na skhodi Ukrainy [Motives for the nomination of call-up Ukrainian fighters – participants in the hostilities of the Russian-Ukrainian conflict in eastern Ukraine]. *TekaKom. Pol.-Ukr. Zwiqz. Kult*, XI, 80–85 [in Ukrainian].
10. **Nimchuk, V. V.** (2002). Pro ukrainsku psevdonimiiu ta kryptonimiiu [About Ukrainian pseudonyms and cryptonyms]. *Ukrainska mova – Ukrainian language*, 2, 30–58 [in Ukrainian].
11. **Olar, K. V.** (2022a). Ukrainskyi militi-psevdonimikon: slovotvirnyi aspekt [Ukrainian militia-pseudonymicon: word-forming aspect]. *International Scientific Journal Logos online. Philology*. Retrieved from <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.04.22.html> [in Ukrainian].
12. **Olar, K. V.** (2022b). Suchasni ukrainski militipsevdonimy: motyvatsiinyi aspekt (na materialy romanu V. Shklyara «Chorne sontse») [Modern Ukrainian militia pseudonyms: motivational aspect (based on V. Shklyar's novel «Black Sun»)]. *International Scientific Journal Logos online. Philology*. Retrieved from <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.04.12.html> [in Ukrainian].
13. **Osipova, T. F.** (2019). Neverbalna komunikatsiia ta svoieridnist yii omovlennia v ukrainskomu dyskursi: fenomen verbalizatsii neverbaliky [Nonverbal communication and the originality of its pronunciation in the Ukrainian discourse: the phenomenon of verbalization of nonverbalism]. Kharkiv: Vyd-vo Ivanchenka I. S. [in Ukrainian].
14. **Pavlykivska, N. M.** (2012). Ukrainski psevdonimy yak obiekt onomastychnykh doslidzhen [Ukrainian pseudonyms as an object of onomastic research]. *Visn. Zaporiz. nats. un-tu. Seriia «Filolohichni nauky» – Bulletin of Zaporizhia National University. Philological Sciences Series*, 1, 339–342 [in Ukrainian].
15. **Pavliuk, V. A.** (2016). Stanovlennia neofitsiinoho antroponimikonu Vinnychchyny [Formation of the unofficial anthroponymicon of Vinnytsia region]. *Candidate's thesis*. Vinnitsa: VDPU imeni M. Kotsiubynskoho [in Ukrainian].
16. **Petrova, S.** (2017). Pozyvni ukrainskykh viiskovosluzhbovtziv-zhinok, uchasnyts ATO / OOS: slovotvirnyi aspekt [Calls of Ukrainian servicemen-women, participants of anti-terrorist operation / environmental protection: word-forming aspect]. Retrieved from <http://dSPACE.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/30534/1/74-78.pdf> [in Ukrainian].
17. **Pidkuimukha, L. M.** (2016). Pozyvni uchasnykiv antyterrorystychnoi operatsii na Donbasi : sproba analizu [Calls of participants of the anti-terrorist operation in Donbass: an attempt at analysis]. *Mova: klasychne – moderne – postmoderne – Language: classical – modern – postmodern*, 2, 135–144 [in Ukrainian].
18. **Torchynskyi, M. M.** (2010). Denotatno-nominatyvna struktura psevdonimii yak skladnyk ukrainskoi onomastychnoi terminosystemy [Denotative-nominative structure of pseudonyms as a component of Ukrainian onomastic terminology]. *Ukrainske movoznavstvo – Ukrainian linguistics*, 40, 57–63 [in Ukrainian].
19. **Shul'ska, N.**

(2017). Nominatyvna kharakterystyka pozyvnykh imen biitsiv ATO, uzhyvanykh u movi ZMI [Nominal characteristics of the call names of ATO fighters used in the language of the media]. *Nauk. zap. Ternop. nats. ped. un-tu. Seriiia «Movoznavstvo» – Scientific notes of Ternopil National Pedagogical University. Linguistics Series, 1 (27)*, 342–347 [in Ukrainian]. 20. **Yatskiv, R.** (2014). Pseudonimy uchasnykiv natsionalno-vyzvolnykh zmahan – pozyvni viiskovosluzhbovtsiv Zbroinykh syl Ukrainy: semantychni paraleli [Pseudonyms of participants of national liberation struggles – call signs of servicemen of the Armed Forces of Ukraine: semantic parallels]. *Ridne slovo v etnokulturnomu vymiri – Native word in the ethnocultural dimension*, 99–106 [in Ukrainian].

Калініченко Віра Ігорівна – кандидат філологічних наук, завідувач кафедри іноземних мов професійного спрямування, Донецький національний університет імені Василя Стуса; вул. 600-річчя, 21, Вінниця, 21021, Україна

Tel.: +38-098-719-48-90

E-mail: kalinichenko.v@donnu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0001-9675-9174>

Kalinichenko Vira Ihorivna – Candidate of Philological Sciences (Ph.D.), Head of the Department of Foreign Languages for Specific Purposes, Vasyľ Stus Donetsk National University; 21 600-richya str., Vinnytsia, 21021, Ukraine.

Надійшла до редакції 06 травня 2022 року

CITATION

ДСТУ 8302:2015: Калініченко В. І. Мілітіпсевдоніми як особливий вид антропонімів у вітчизняних лінгвістичних студіях. *Лінгвістичні дослідження*: зб. наук. пр. Харк. нац. пед. ун-ту імені Г. С. Сковороди. Харків, 2022. Вип. 56. С. 256–267. DOI: <https://doi.org/10.34142/23127546.2022.56.19>

APA: Калініченко, В. І. (2022). Мілітіпсевдоніми як особливий вид антропонімів у вітчизняних лінгвістичних студіях. *Лінгвістичні дослідження*, 56, 256–267. DOI: <https://doi.org/10.34142/23127546.2022.56.19>